

судової балістики із залученням членів Координаційної ради з питань судової експертизи. Протокол від 10.04.2009 року № 22. – К., 2009.

10. Віднесення об'єктів до спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації: загальна методика проведення судової експертизи «Експертиза спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації» / О.І. Охріменко, В.С. Серьогін. – К.: Український науково-дослідний інститут спеціальної техніки та судових експертиз СБ України, 2011. – 26 с.

Диганич М.В.

АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗАБУТОГО У ПАМ'ЯТІ ДОПИТУВАНОВОГО

Важливим завданням слідчого при допиті свідків або обвинувачених є надання допомоги у пригадуванні подій минулого. Поновлення (актуалізація) сприйнятого матеріалу може характеризуватися різним ступенем труднощів – від «автоматичного» впізнання предметів до важкого їх пригадування.

Можливість актуалізації забутого у пам'яті допитуваного ґрунтується на збудженні відповідних нервових зв'язків або асоціацій (за схожістю, суміжністю або контрастом), а тому тактичні прийоми, які сприяють актуалізації, повинні ґрунтуватися саме на цьому.

Допитуваний може зробити заяву на зразок «я вже нічого не пам'ятаю», «був п'яний і не пам'ятаю, що відбувалося» тощо. При «побічній відмові» від показань допитуваний зазвичай вказує на повне випадіння з його пам'яті подій, що становлять інтерес, і не докладає зусиль для пригадування «забутого». Встановити, чи має місце «побічна відмова» від показань або допитуваний дійсно забув обставини, які цікавлять органи розслідування, слідчому допомагає аналіз таких даних, як час, що пройшов з моменту сприйняття окремих фактів, характер події, наступна діяльність допитуваного, його стан у момент сприйняття, індивідуальні особливості пам'яті.

Система тактичних прийомів, спрямована на актуалізацію забутих матеріалів у пам'яті свідків (потерпілих) або обвинувачених (підозрюваних), може включати:

- постановку нагадуючих запитань;
- демонстрацію доказів;
- демонстрацію іншої матеріалізованої інформації;
- допит на місці події;
- оголошення показань інших осіб.

Запропонована система є найбільш типовою. У процесі її використання ефективним може стати кожен із зазначених прийомів або їх комплекс залежно від психологічних особливостей допитуваного і своєрідності забутого матеріалу. Можливість реалізації окремих тактичних прийомів системи зумовлена ситуацією розслідування, яка складається до проведення допиту.

Важливим прийомом, спрямованим на актуалізацію забутих обставин, є постановка допитуваному нагадуючих запитань, мета яких полягає у

нагадуванні обставин, що сприяє збудженню асоціативних зв'язків. Дані для нагадуючих запитань слідчий одержує з матеріалів кримінального провадження, показань інших осіб, оперативно-розшукових відомостей.

Позитивний ефект у пригадуванні забутого має постановка запитань у хронологічній або логічній послідовності про попередні, супровідні та наступні за подією злочину обставини.

Система тактичних прийомів, спрямована на актуалізацію забутого, включає й такий прийом, як показ свідку або обвинуваченому речових або письмових доказів. Тут процес пригадування ґрунтується не тільки на розумових асоціаціях, а й на безпосередніх зорових відчуттях.

Тактичним прийомом, який сприяє актуалізації забутого, є демонстрація допитуваному іншої матеріалізованої інформації з метою оживити у його пам'яті обставини баченої ним події. Так, для актуалізації забутого можуть бути успішно використані різні фотознімки, схеми, малюнки, макети, тощо.

Актуалізації забутого може допомогти й такий тактичний прийом, як допит на місці події. Психологічною підставою його є повторне сприйняття допитуваним обстановки, в якій відбувався злочин.

До системи тактичних прийомів, яка сприяє актуалізації забутого, належить оголошення показань інших осіб. У процесі оголошення показань необхідно пред'являти не протокол у цілому, а зачитувати фрагменти, що стосуються тільки обставин, за яких певний факт мав місце.

Аналізуючи викладений матеріал, ми можемо зробити висновок, що всі вище перераховані тактичні прийоми, а саме: постановка нагадуючих запитань, показ доказів, демонстрація іншої матеріалізованої інформації, допит на місці події, оголошення показань інших осіб, дає змогу актуалізувати забуте у пам'яті допитуваного.

Список використаних джерел

1. Шепітько В.Ю. Криміналістика: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. закл. освіти / За ред. В.Ю. Шепітька. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 728 с.
2. Кримінальний процес України: Підруч. для вищих навч. закл. України / За ред. Ю.М. Грошевого та В.М. Хотенця. – Харків, 2000. – 494 с.
3. Науково-практичний коментар до Кримінально-процесуального кодексу України.

Дрозд В.Г.

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ УМИСНИХ ТЯЖКИХ ТІЛЕСНИХ УШКОДЖЕНЬ

Як відомо, процесуальною формою використання спеціальних знань при розслідуванні тілесних ушкоджень є судова експертиза. Відповідно до ч. 1 ст. 242 КПК України експертиза проводиться якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання. Не допускається проведення експертизи для з'ясування